

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoș), „Agricola”, (Sebeșul-săsesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Armonia”, „Astra”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Avrigeană”, „Bănățana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală”, (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inf), „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Buciumana”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstr.”, (Mercurea), „Cassa de vâstr.” (reuniune), (Săliște), „Câmpiană”, „Cârțișoreană”, „Ciacovana”, „Chiorana”, „Chisetiana”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Coroana”, (Timișoara), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Detunata”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgeșana”, „Fortuna”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geoșeana”, „Grănișterul”, „Hateșana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Insoțire de credit”, (Vestem), „Inst. de credit”, (Mehadia), „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Isvorul” (Sebeșul-inf.), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Lucașătrul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Corniareva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Noiana”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Plugarul”, (Săcădate), „Poporul”, (Lugoș), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reun. de împr. și păstrare”, (Ilea-mare), „Răureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercăiana”, „Silvania”, „Șoimușana”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Tărnăveana”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Voileana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sănmărtin), „Vulturul” (Tășnad), „Zărândeană”, „Zlăgnea”,

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiu unui cm² câte 10 iteri.

Cauzele scumpetei.

Scumpetea! Iată o chestiune, care privește și pe care o simte azi în măsură mai mare sau mai mică toată lumea. Să plângă în contra ei agronomul, ca și muncitorul și industriașul, și nu mai puțin decât aceștia comerciantul și funcționarii de toate categoriile; cu un cuvânt toate clasele sociale.

Cauzele ei le atribuie unii „lăcomiei nesațioase” a agrarilor, alții „pretențiilor mari”, ce le ridică azi muncitorimea, alții în fine încarcă toată răspunderea scumpetei exagerate din zilele noastre în sarcina comerțului intermediar „exploator”.

Cari sunt adevăratele cauze ale scumpetei? Întrebă într'un număr recent al său marele ziar vienez „Vaterland”. Căci în cazul unei comparații se observă între motivele invocate de unii și de alții contradicții atât de mari, încât sau una sau toate motivele aduse sunt nereale sau apoi scumpetea este urmarea unor cauze ascunse, nepronunțate. Dacă de ex. social-democrații zic — scrie „Vaterland” — că cutare sau cutare magnat bogat și-ar putea vinde mai ieftin produsele lăptăriilor sale, le scapă din vedere întrebarea, că oare ar avea *totalitatea* vre-un folos din aceasta și și putea-re-ar să facă tot așa și micul agricultor?

Agrarii încă au dreptate, când atribuie scumpetea, „pretențiilor mari” ale muncitorimii; în fine au drept și ceice pun vina pe comercianți, pentru că de fapt însoțirile de consum vând unii articoli cu mult mai ieftin, decât comercianții.

La aparență are fiecare dreptate, dar toți laolaltă desigur nu au. Dovadă, că cauzele scumpetei sunt mai adânci.

Este constatat, o simte fiecare la punga proprie — continuă „Vaterland” — că prețul tuturor articolelor este în creștere și că scumpetea de azi nu este de natură trecătoare, cum eră mai de mult, după câte o recoltă rea, după un războiu etc., ci este constantă.

Pentru a recunoaște geneza scumpetei să pornim dela o scumpete momentană, provocată de faptul, că muncitorii au pretins simbrii mai mari. Va să zică dacă muncitorii cer plăți mai urcate, iar venitul întreprinderii ar rămâne același, atunci ar ajunge în cele din urmă lucrurile acolo, ca partea de venit a întreprinzătorului să nu difere mult, de aceea a muncitorului, prin ceea ce modul de traiu obicinuit al celui dintâi ar fi mult periclitat. Pentru a evita aceasta întreprinzătorii acoardă, ce este drept, uneori sub presiunea grevelor, plăți mai mari pentru muncitorii lor. Acestea însă, natural, nu le acoper din venitul obicinuit al întreprinderii, ci din venitul urcat în sarcina consumenților.

Prețul mărfurilor însă nu crește numai în proporție cu plățile urcate ale muncitorilor; căci fiecare întreprinzător știe prea bine, că capacitatea de consum potențată a muncitorilor va provoca o cerere (căutare) mai mare după mărfuri și deci o scumpire a acestora și a materiilor prime. Va trebui deci să caute a urcă și partea de venit, ce-i revine lui, dacă voințe să-și mențină modul de traiu de mai înainte. Exprimat în cifre proporția dintre muncitor și întreprinzător este, admitând un venit de K 40,000, mai întâi 3:2 (24,000:16,000); iar după o urcare dublă a plăților, la un venit de K 80,000: $2 \times 3 : 2 \times 2 = 6 : 4$ sau $3 : 2$; adică *proporția rămâne neschimbată* și este cu totul irelevant, dacă pretinde mai întâi muncitorul urcarea plății și apoi urcă întreprinzătorul prețurile sau

urcarea aceasta o face întâi întreprinzătorul și pe urmă pretind muncitorii plăți mai mari. Celce se deșteaptă mai curând, adevă rădică pretenții de viață mai mari, acela pune puvoiu în mișcare; este însă numai scurtă vreme în avantaju, pentru că partea contrară încă voiește să-și mențină modul de traiu obicnuit și se apără contra oricărei scurtări sau înrăutățiri a situației sale, cu atât mai puternic, cu cât este mai tare și mai bine organizată.

Organizația branșelor nu are puterea magică ce adeseori i se atribuie, anume că ar putea ieftini pentru durată alimentele și alte mărfuri de necesitate zilnică. Momentan poate că reușește o însoțire de consum prin cumpărări cu prețuri en gros și ocolirea comerțului intermediator să provoace o scădere a prețurilor. Dar, dacă în fața consumenților organizați se pune o însoțire de producție organizată, atunci situația se schimbă mult, pentru că nu există însoțire de producție, a căreia țantă să fie ieftinirea mărfurilor, ci nizuința fiecăreia este a realiza la mărfuri prețuri mai urcate. Prin o organizație bună și bine condusă a producătorilor, legea și azi încă în vigoare despre ofertă și cerere, întocmai ca mai nainte o mulțime de alte legi ale naturei, ajunge a fi supusă voinții omenești, pentru că prin organizație oferta poate fi influențată în măsură mare și dirijată după plac. Pentru acei puțini articoli, a căror producție încă nu s'au organizat sau nu s'au organizat deajuns, legea despre ofertă și cerere rămâne în vigoare în vechea sa formă și prețul acestora arată ici-colea tendință spre cădere, până atunci, până când producții se organizează.

Dacă voim să reducem legea scumpetei la o formulă generală — continuă interesantele sale expuneri autorul articolului din „Vaterland“, — atunci aceasta se poate exprima cu: *lupta pentru venitul muncii (venitul anual)*. Populațiunea pământului trăiește în total luat dela o recoltă anuală la cealaltă și întrebuințează produsele industriei dela un sezon la altul. Deoarece fiecare branșă reclamează din acest venit pentru sine o parte cât se poate de mare sau cel puțin mai mare decât până acum, se nasc între ele în mod inevitabil frecări și aceasta rivalizare pentru o parte a venitului total este fondul comun al fiecărei scumpete constante în societatea organizată. Iar scumpetea aceasta va putea să dispară numai, când se va afla o cheie dreaptă pentru a afla cât revine din venitul comun fiecărei branșe și în cadrul acesteia fiecărui individ *Odiñoară*, sub alte împrejurări economice natural, că servitorul nu reclamă pentru sine același mod de traiu ca stăpânul. Dar de când *egalitatea* politică și-a făcut intrarea triumfală în Europa, ar fi o minune, dacă „neîndreptății și desmoștenii“ de mai nainte, nu ar nizu spre egalitate și în cele economice. Contra acesteia însă se apără celelalte branșe mai puternic chiar decât contra egalității politice, pentru că precum se știe „interesul poartă fesul“. Iar expresiunea văzută și foarte neplăcut simțită a acestei frecări a intereselor este *scumpetea constantă*.

Bilanțul societ. de asigurare „Transsylvania“.

La 3 crt. și-a ținut această societate, cu care în anul trecut am avut mai de multeori prilej a ne ocupa în coloanele revistei noastre, adunarea generală. A decurs în ordine ca totdeauna, caracterizată fiind prin lipsa de interes a majorității membrilor (asiguraților), adevărații stăpâni ai societății. Direcțiunea s'a îngrijit ca despre adunare și alegerile făcute cu ocazia aceasta (s'a tractat de un Român și o persoană binecunoscută și apreciată între Români) să fie informat și publicul românesc prin ziarele noastre. Nu tot așa s'a făcut însă cu publicarea bilanțului și a contului profit și pierdere, cari peste tot au apărut într'un mod accesibil pentru cei interesați, abia cu 5 zile înainte de ziua adunării generale. Acesta este un metod special al „Transylvaniei“, care poate să fie în conglăsuire cu statutele, dar este împotriva uzului general, conform cărui bilanțului i-se dă cea mai întinsă publicitate, mai ales în cercurile celor pe cari îi privește. De ce nu va fi urmând și „Transsylvania“ așa?

După aceste constatări, să vedem, ce progrese a făcut în anul trecut „Transsylvania“, la care poporul nostru, formând majoritatea asiguraților, este atât de mult interesat materialicește.

Conform contului profit și pierderi în ramul focului „T“ a avut în 1909 un venit de premii de K 399,381, cu circa K 29,000 mai mare decât în 1908, și din competențe un venit de K 23,825 (în 1908 K 22,069). Pentru asigurări a plătit K 147,657 (în 1908 K 143,853), rezultă deci din ramul focului un venit de K 275,549. Daune de foc s'au plătit în 1909 în sumă de K 92,687, va să zică circa 33'65% față de 43% în 1908; deci un rezultat destul de favorabil. În schimb însă cheltuielile de administrație, sub cari am considerat și proviziunile și alte cheltuieli de afaceri, se cifrează și în 1909 cu horenda sumă de K 141,375, formând la ramul focului peste 51% ale venitului. Ca și în 1908 în contul profit și pierdere al ramului de foc lipsesc și de astădată cheltuielile de achiziție, pe cari societățile solide și cari prosperează, le acopăr totdeauna din venitul anului, ca niște cheltuieli, ce de fapt formează pierderi. Rezerva de premii, garanția asiguraților se prezintă în 1909 ceva mai favorabil decât în 1908, totuș este încă departe de rezervele de premii de 60—70% ale venitelor de premii dela alte societăți prospere.

La secția de viață, unde venitele de premii se cifrează cu K 433,324 (în 1908 K 423,066) cheltuielile de administrație se mișcă în 1909 în aceleași cadre mari ca și în 1908.

Bilanțul pe 1909 se încheie cu active de K 2.625,020 cu circa K 34,000 mai mari decât în 1908 și cu un excedent de K 5,839 — (în 1908 K 2,722) în ramul focului și K 6,313 — (în 1908 K 1,847) în ramul de viață.

Față cu capitalul de întemeiere de K 600,000 —, care după detragerea părților de fondare neemise în suma de K 146,200 și a titlilor rescumpărați de K 41,000 se reduce la K 412,800, aflăm și în bilanțul anului 1909 următoarele poziții elastice: Debitori: soc. de reasig., spese de acuiziție și diverși K 271,065 (în 1908 K 299,639); mobile, tabele de agenți, tipări-turi și plăci de tinichea K 24,851 (!) și instalații electrice K 4,551, va să zică total K 300,467 (în 1908 a fost sub acești titli K 332,875). Specificarea acestei însemnate sume, cum am zis și în anul trecut, ar fi interesantă. Dintre activele bilanțului vedem că a dispărut poziția obscură din trecut: „Pretensiunea secției I la secția II“, care în 1908 a fost de K 91,448. În schimb însă valoarea edificiilor o vedem urcată față de 1908 cu considerabilă sumă de K 130,000 — dela K 488,244 la K 618,000! Prin ce împrejurări norocoase a putut crește valoarea imobilelor „T“. deodată și într'un singar an cu mai mult de 25% este pentru noi inexplicabil!

Rezumând cele de mai sus ajungem la concluzia, că cu toată străduința conducătorilor, „Transsylvania“ nu mult s'a putut reculege în anul expirat de greșele trecutului, că ea continuă a vegeta și că pentru eșirea ei din situația actuală îi este deschisă o singură cale: reorganizarea.

Legea de asigurare.

Incepem în numărul de față publicarea textului legii comerciale ungare referitor la afacerile de asigurare (*Titlul VII. §§ 453—514 din codul de comerțiu ungar, art. de lege XXXVII. din anul 1875*). Traducerea, făcută de dl *Ermil Borcia*, va fi însoțită de cele mai importante deciziuni curiale privitoare la cazurile litigioase și prin ea credem, că vom reuși să contribuim încâtva la popularizarea drepturilor și datorințelor, ce revin după lege atât societăților de asigurare, cât și marelui public, care în timpul mai nou uzează și la noi în măsură mai mare de afacerile de asigurare.

Despre afacerile de asigurare.

Capitolul întâiu.

Dispozițiuni generale.

§. 453. Orice întreprindere de asigurare este datoare să dovedească la tribunalul competent pentru înregistrarea firmei, de fiecare ram al afacerii de asigurare pe care voiește să-l cultive, un fond de asigurare deplin vărsat de cel puțin una sută de mii fiorini.

Cât timp această dovadă nu s'a adus, nu poate urmă nici înregistrarea firmei, nici începerea operațiunilor.

§. 454. Întreprinderile de asigurare sunt datoare să înștiințeze la înregistrarea firmei acele norme, conform cărora își plasează capitalul fundamental vărsat, și fondul de prime. Aceste norme sunt a se publica prin tribunal.

Întreprinderea de asigurare nu se poate abate dela aceste norme publicate cât timp această schimbare nu s'a adus la cunoștința tribunalului, și din partea acestuia încă nu s'a publicat.

§. 455. Întreprinderile de asigurare asupra vieții sunt datoare, afară de arătările cerute în §-ul anterior, să înștiințeze la înregistrarea firmei și normele pe baza cărora își calculează fondul de prime. În consecință sunt datoare să prezinte și tabelele de mortalitate sau tabelele de vitalitate aplicate la acele norme, arătând și etalonul de interese admis de bază la calcularea acelorora.

Aceste indicații, deși nu se afișază, pot să fie văzute la judecătoria și copiate de orișicine.

La asigurări, cari sau acuirat mai înainte de ce s'ar fi făcut înștiințarea abaterii dela aceste norme, nu se poate admite un fond de prime mai mic decât cel care a fost înștiințat dela început.

§. 456. Fondul de prime al unei întreprinderi de asigurare asupra vieții poate fi plasat numai în felul următor:

1. În împrumuturi ipototecare acordate până la maximul jumătății valorii imobilului liber de orice sarcină.

2. În efecte de stat și în obligațiuni cu prioritate dela întreprinderi, cari beneficiază de garanția intereselor din partea statului.

3. În scrisuri fonciare, cari sunt notate la bursa din Budapesta.

4. În împrumuturi pe polițele de asigurare asupra vieții ale întreprinderii, și în lombard acordat pe efectele enumerate în punctele 2 și 3.

§. 457. Întreprinderile de asigurare sunt datoare să prezinte în fiecare an tribunalului concernent spre publicare conspectul intrărilor și ieșirilor, cum și bilanțul.

§. 458. La facerea tabloului intrărilor și eșitelor sunt determinătoare următoarele norme:

La intrări sunt a se calcula:

1. Toate intratele de prime din anul de gestiune (fără scăderea proviziunii) socotite după diversele specii de asigurare.

2. Interesele.

3. Alte intrări.

La eșiri sunt a se calcula:

1. Sumele de asigurare plătite, după scăderea părții acoperite prin reasigurare.

2. Primele de reasigurare.

3. Proviziunile.

4. Spesele de administrație.

5. Celelalte cheltuieli, cât se pot de specificate.

§. 459. Pentru componerea bilanțului sunt determinătoare următoarele norme:

La active sunt a se calcula:

1. Partea nevărsată a capitalului de acții sau a capitalului fundamental.

2. Valoarea inventarului.

3. Valoarea imobilelor.

4. Investițiile, specificate conform singuraticelor valori.

5. Pretensiunile restante la agenți.

6. Numărul cassei.

7. Interesele, cari se pot reclama mai târziu, întrucât acelea sunt scadente în anul de gestiune.

8. Spesele de fondare în înțelesul §-ului 199 și spesele de achiziție în înțelesul §-ului 460.

9. Alte pretensiuni.

10. Pierderile din anul de gestiune sau din anii anteriori.

La pasive sunt a se calculă:

1. Valoarea nominală a capitalului de acții sau a capitalului fundamental; la tovărășii, fondul de asigurare.

2. Pretensiunile din asigurări anunțate, însă încă neplătite, scăzându-se partea acoperită prin re-asigurare.

3. Fondul primelor de asigurare, specificat după singuraticii rami de asigurare.

4. Primele plătite anticipativ, cari trec peste anul de gestiune (transportul de prime).

5. Eventualul fond de rezervă.

6. Alte datorii, cât mai specificate.

7. Interesele percepute anticipativ, cari pri-vesc anul viitor.

8. Eventualul profit din anul de gestiune.

§. 460. La asigurări de pagube elementare, cum și la asigurări împotriva accidentelor corporale și contra boalelor, speșele de achiziție se pot distribui pe durata asigurării; la asigurările special asupra vieții însă repartitia se poate face pe 15 ani.

§. 461. Intreprinderile de asigurare din străinătate, întrucât ca societăți pe acțiuni indeplinesc dispozițiile §§-ilor 210 și 211, pot să-și extindă activitatea asupra teritorului Coroanei ungare numai în cazul acela, dacă se vor supune cât se referă la activitatea lor în țară, dispozițiilor acestui titlu de lege.

Despre aceasta au se face declarație la înregistrarea firmei.

Relațiile cu societățile de asigurare austriace sunt stabilite în art. de lege XXXIX din anul 1899; afară de aceasta cuprind dispoziții asupra întreprinderilor de asigurare străine art. de lege III din anul 1892 (art. 19) referitor la Germania, art. de lege VI din anul 1892 referitor la Italia, art. de lege VII din anul 1892 referitor la Elveția, art. XX din anul 1893 referitor la Sârbia și art. de lege XIX din anul 1897 referitor la Bulgaria.

§. 462. Împotriva direcțiunii întreprinderii sau împotriva reprezentanței din țară a întreprinderii străine sunt a se aplica pedepșele normate în §§-ii 218 și 220 ai acestei legi, dacă lucrează contrar dispozițiilor cuprinse în acest titlu de lege.

(Va urmă).

Asigurarea creditului comercial, precum și alți rami noi de asigurare.

(Fine.)

Suntem în preajma unor evenimente mari. Tel-mica începe să predomineze tot mai mult și mai sigur atmosfera, — această mare imensă de aer. Secolul trecut ne-a dăruit mașina de aburi și motorul electric, iar secolul al douăzecilea motorul exploziv de benzină. Prin forța motorică a acestuia, aviațiunii i-a succedat deja subjugarea parțială a atmosferei ce înconjoară globul terestru. Legislațiunii i se pun probleme în perspectivă, cari sunt cu mult mai complicate decât dreptul maritim. Iar aviațiunea are o influință regenerativă și asupra comerțului, industriei, comunicațiunii, tacticii de rebel, etc.

Până în anul 1908 nici o societate de asigurare indigenă din Austro-Ungaria și Germania nu asigura rizicul călătorilor făcute cu vre-un balon sau mașină de sburat.

De curând însă s'au acceptat între ramii de afaceri și astfel de asigurări. Premiile, ce se plătesc din partea celor asigurați sunt mari și variază și după sorta vehiculului de sburat. În general călătoriile făcute cu vre-o mașină de sburat sau dirigeabil sunt considerate ca mai periculoase și riscante, ergo sunt și premiile mai mari.

E totuș un semn caracteristic al prezentului, că societățile mari de asigurare pregătesc deja un tarif general și comun de asigurare pentru asigurarea rizicului provenit din aviațiune. Stabilirea premiilor noului ram de asigurare întimpină dificultăți în lipsa de date statistice precise. De regulă însă, — după cât s'a putut constată până acum, — călătorii și cărmuitorii vehiculelor de sburat în cazuri de nenorociri și incidente au cam scăpat cu pelea teafără, suferind numai vehiculului avarii mai mult sau mai puțin însemnate.

Cu ocaziunea congresului al XII-lea internațional contra alcoolismului ținut în vara a. t. la Londra, s'a discutat asupra alcoolului și asigurarea pe viață, deoarece societățile antialcooliste pretind din partea societăților de asigurare reducerea premiilor pentru abstinenți, fiindcă aceștia sunt mai trainici.

Deși s'a constatat, că puterea de rezistență a abstinenților față de orice boale e mai mare ca la alcoolisti, totuși numai puține societăți de asigurare, — mai ales engleze, — au acordat rabate abstinenților asigurați pe viață. Să tem, că prin controlarea respectivilor, că de facto sunt și rămân abstinenți, li-se nasc prea multe dificultăți și speșe de altă parte observă, că alcoolul joacă numai o rolă subalternă între momentele, cari au o influință mai esențială asupra duratei vieții. Profesorul svedian Laitiner din Stockholm asemenea a constatat cu ocaziunea congresului mai sus menționat pe baza unui material vast, că momentele biologice la copii (greutate, prosperare, puterea de rezistență) se agravează, dacă cu ocaziunea cercetărilor se trece dela abstinență la beutori moderați și în fine la alcoolisti par excellence.

În urma cercetărilor sale a constatat că în grupa primă, adică a abstinenților au rămas 86% a copiilor în viață până la o etate mai mare, în grupa beutorilor moderați 77%, iar în grupa alcoolistilor numai 67%. De fapt e mare diferența între grupa primă și a treia.

Bunăstarea, gradul de inteligență, de cultură și forța vitală și de rezistență a unui popor cresc pe zi ce abstinența ia măsuri tot mai extinse și mai îmbucurătoare.

Faptul acesta trebuie infiltrat cu toate ocaziunile țaranului nostru, care durere, „trage la măsea“ liqueur-uri speciale, ca „vinars de pălărie“, „lurcă jidovească“ și „cătran diabolic“, tot fabricate indigene. Vorba ceea „pártoljuk a hazai ipart“!

Am expus aci câțiva rami noi de asigurare crezând, că în parte vor fi de interes și pentru noi.

(Brünn)

V. V. Bontescu.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 7 Aprilie 1910.

Deși a trecut deja o săptămână dela ultimo Martie, situațiunea pieții financiare internaționale încă nu s'a clarificat. Totuș este speranță că Banca engleză nu va fi necesitată a urecă din nou etalonul, având de primit acum din New-York 2 milioane dolari și fiind anunțate alte 3 milioane dolari pentru furnizare. Din Paris încă nu s'a importat aur, dar cursul devizelor în Paris favorizează exportul în Anglia.

Un motiv favorabil pentru neurcare este și împrejurarea că în Berlin, pe lângă toată situația încordată în care se găsește Banca imperială germană,

discontul particular a scăzut de la $3\frac{1}{2}\%$ la 3% . Precum se comunică din Viena, Banca Austro-Ungară va pune la dispoziția Băncii imperiale germane o sumă mai mare de aur pentru a produce o ușurare în Germania. Banca imperială germană a încheiat luna trecută cu 328 milioane M. bilete sub dare; situațiunea ei s'a înrăutățit deci în o săptămână cu 571 milioane M., și în special aurul i-a scăzut cu 92.8 milioane M. Luni va ține și consiliul Băncii imperiale germane ședință, dar până acum se crede, că etalonul nu va suferi nici o schimbare.

Banca Austro-Ungară încă a avut cereri mari de satisfăcut la sfârșitul lunii Martie; cu toate acestea rezerva ei de bilete a scăzut numai cu K 145.7 milioane, de la K 235.8 milioane la K 90.1 milioane, până când anul trecut scăzuse cu K 175.5 milioane. Fiindcă sumarul Băncii s'a ameliorat și mai mult în săptămâna aceasta, directoriul Băncii nu se va ocupa în ședința de azi cu chestia etalonului.

COMUNICAȚIUNE.

Veniturile căilor ferate în 1909. La finele anului 1909 lungimea rețelei căilor ferate ungare a fost de 20,296.9 kilometri și anume 9,818.4 km. căi ferate principale și 10,478.5 km. căi ferate vicinale. În total s'au încasat K 405.597.923 sau K 19.983 pro km. față de K 386.728.679 și K 18.869. pro km. în 1908. Din totalul încasărilor cad K 113.383.925 asupra circulației persoanelor și bagajelor, iar K 292.213.998 asupra transportului de mărfuri. În total au transportat căile ferate ungare în 1909 120.790.669 persoane și 54.300.159 tone mărfuri. Față de 1908 lungimea rețelei căilor ferate ungare a crescut cu 827.8 km., din cari cad 100 km. asupra rețelei căilor ferate principale, iar 727.8 km. asupra rețelei căilor ferate vicinale.

CRONICA.

Casa Rurală în România. Darea de seamă a Consiliului de administrație al Casei Rurale către adunarea generală ce a avut loc la 14 Martie c., arată că instituțiunea aceasta a cumpărat în 1909, 17 moșii (în 1908, 2) în valoare de lei 13.027.138.91.

În cursul anului s'au parcelat și s'au împărțit la țărani 4 moșii și anume: Bolovani (Ilfov), Costești (Argeș) Pietrari (Dâmbovița), toate trei cumpărate în 1908, și Băluța-Brătășani din 1909, în suprafața totală de 520 hectare, împărțite în 121 loturi și vându-te pentru suma de lei 381.572.47.

S'au arendat la săteni 11 moșii, în suprafața de 15.452 hectare și cu o arendă totală de 485.711 lei anual. ceeace revine la 31.43 lei hectarul. Casa Rurală a căutat ca aceasta arândă să reprezinte numai amortismentul, dobânda și cheltuielile, renunțând la vr'un beneficiu dela moșiile arendate. Se știe, că după legea Casei Rurale, contractele încheiate cu sătenii, îi obligă la o cultură mai rațională și îi pregătește astfel să devină, cu timpul, proprietari pe acele moșii.

Casa Rurală a acordat în cursul anului trecut lei 1.710.212.50 cu 7% , împrumuturi ipotecare asupra a 9 moșii cumpărate de săteni, în suprafața totală de 4.426 ha.

A realizat un beneficiu net de 229.481.38 lei, din care se vor distribui 70% dividende acționarilor (8 lei de acțiune) și 30% pentru fondul de rezervă.

Casa Rurală are oferte încă pentru 78 moșii (83.707 hectare), din cari se vor cumpăra în 1910.

Tezaurul public al Ungariei în quart. III al anului 1909. În timpul dela 1 Iulie până la finea lui Septembrie 1909. venitele și cheltuielile casieriiilor statului s'au cifrat cum urmează;

	1909	1908
Venituri . . .	K 370.161,003 . . .	K 383.413,147
Cheltuieli . . .	„ 380.161,003 . . .	„ 383.413,147

Prin urmare în quart. III al anului 1909 veniturile sunt cu K 3.252,143, iar cheltuielile cu K 11.127,717 mai mici decât în perioada corăspunzătoare a anului 1908, astfel că de astădată bilanțul este cu K 7.875, 573 mai favorabil decât în quartalul III al anului 1908, ceeace nu rezultă din creșterea veniturilor, ci din economiile realizate în quart. III al a. tr. În total veniturile și cheltuielile în primele trei quartale ale anului 1909 au fost:

	1909	1908
Venituri . . .	K 1.063.578,275 . . .	K 1.035.047,784
Cheltuieli . . .	„ 1,234.210,727 . . .	„ 1,144.745,472

Agenturi poștale nouă. La 1 crt s'au deschis câte o agentură în comunele *Sălătág* (*Szilágyszeg*, com. Sălăgiu). De circumscripția acestei agenturi se țin comunele *Sălătág*, *Notág* (*Nagyszeg*), *Deja* (*Dés-háza*), *Bulgari* (*Nyirmon*) și cătunul *Bónge*. A doua agentură s'a deschis în comuna *Șerghiș* (*Serges*, com. *Bíhor*) pentru comunele *Șerghiș*, *Fâșca* (*Fancsika*) *Surduc* și *Vărciorog* (*Véresorog*), apoi cătunele *Friedmann*, *Karpin* și *Lazuri*.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut în editura librăriei Ciureu, Brașov, ediția a doua a cărții de specialitate: *Procent, Promil, Intereșe și Teoria conturilor-curente*, scrisă de profesorul dela școala superioară de comerțiu *I. C. Panțu*; o carte de valoare de I—IX + 160 pagini, format octav mare. Prețul este K 3. Iată conținutul cărții:

Procentul și promilul. Terminii comerciali generali. Terminii în comerțul de mărfuri. Terminii pentru spese de afacere, exprimate în procente. Calcularea procentului și promilului, privită din trei puncte de vedere. Procent și promil dela sută și dela miiă, cu o mulțime de exemple rezolvite. Procent și promil peste sută și peste miiă și procent și promil în sută și în miiă. Considerațiuni speciale la calcularea rabatului, precum și la alte adausuri făcute pentru prețul de vânzare. Calcularea intereselor obișnuite sau la sută. Aflarea intereselor pe an, pe luni și pe zile. Avantaje la calcularea intereselor pe zile. Divizori fixi. Divizori fixi simplificați; numeri de interese. Scontul. Uzanțele mai principale de scontare în diferite țări. Diferite exerciții de scontare. Avans pe efecte publice sau lombard. Calcularea intereselor peste sută; scontul aritmetic. Aplicarea calculării în sută a intereselor. Depuneri spre fructificare. Cassele de păstrare poștale. (Afacerile lor de cec și de clearing). Afaceri de cec și de gir la diverse bănci. Contractul de cont-curent. Împărțirea conturilor-curente. Cazuri ce au să fie trecute în cont curent. Calcularea intereselor după metoda progresivă, retrogradă și calcularea intereselor dela o scadență la alta, metoda de scară, numită și

hamburgeză și engleză. Cont-curent cu articoli, cari trec peste termenul de încheiere (calcularea cu numeri roșii; retrograd și de scară). Calcularea conturilor-curente cu două feluri de procent. Diferite exemple pentru a justifica pe deplin calcularea cu două feluri de procent. Calcularea cu două feluri de procent în coloanele contului. Raționare și arătarea greșelii ce s'a făcut la calculare. Caz special, când și calcularea obicinuită în practică este corectă. Compararea acestor trei feluri de calculare. Raționare asupra acestor feluri de calculări. Calcularea conturilor-curente cu două feluri de procent, dacă sunt articoli, cari trec peste termenul de încheiere. Calcularea conturilor-curente cu un procent schimbat în decursul unei perioade de afaceri. Calcularea proviziunii, a curtaajului și a speselor. Adaus de teme lucrate și exemple pentru deprinderi.

*

Tovărășii de școlari, articolul publicat în revista noastră de dl profesor *Aurel Bratu*, a apărut acum și în o mică broșurică, ce se vinde cu 6 bani la Librăria arhidiecezană în Sibiu.

*

Apel către autorii de cărți didactice. Ședința plenară, din Iulie 1909, a secțiilor științifice-literare ale „Asociației” și comitetul central, în ședința sa din 5 August 1909, au primit propunerea secției școlare de a se înființa pe lângă Biblioteca „Asociației” o secție a manualelor de învățământ pentru școlile noastre de toate gradele, cu scop de a censura și a răspândi pe acele dintre ele, cari vor fi găsite mai corăspunsătoare din toate punctele de vedere.

Chestiunea manualelor noastre de învățământ e de cea mai mare importanță pentru răspândirea unei culturi naționale și temeinice în sânul poporului nostru. Și credem, că toți ceice își dau seama de însemnătatea școlii pentru educația națională a generațiilor tinere, vor primi cu însuflețire această propunere și se vor strădui a înlesni realizarea ei.

Facem deci un apel călduros către toți autorii de cărți didactice să binevoiască a trimite „Asociației pentru literatura și cultura poporului român” (Sibiu, str. Șaguna Nr. 6) câte două exemplare din lucrările lor. Un exemplar se va păstra în Biblioteca „Asociației”, iar celalalt se va da secției școlare spre cenzurare.

Mai ales acum, când se agită ideea unui congres al profesorilor, care desigur va avea să se ocupe și cu chestiunea manualelor didactice, nădăjduim că apelul „Asociației” va fi ascultat.

Biroul Asociației.

DIN REGISTRUL FIRMELOR.

Cassa de împrumut din Roșia sâs. Inregistrat: alegerea lui Toma Măcriș ca membru în direcțiune și a lui Ilie Sărătean, cassar, întâmplată în adunarea generală ordinară dela 6 Februarie a. c.

„*Furnica*” în Făgăraș. Inregistrat: Calitatea de membru în direcțiune investit cu drept de firmare a lui Dr. Liviu Lemény ales în locul lui Nicolae Borzea.

„*Murășanul*” în Maria Radna. Inregistrat: Alegerea lui Sava Raicu ca membru în direcțiune, investit cu drept de firmare, întâmplată în adunarea generală ordinară dela 10 Februarie a. c. în locul lui Iosif Vuculescu.

„*Orientul*” în Dobra. Inregistrat: În adun. gen. ordinară dela 10 Februarie a. c. a fost ales cassar Alexe Sfat în locul lui Nicolae Herbay.

„*Grănișterul*” în Dobra. Inregistrat: Alegerea lui Iosif Ognean, ca membru în direcțiune investit cu drept de firmare.

„*Geogeană*” în Geoagiu. Inregistrat: Modificarea §§-lor 1. 21. și 43 ai statutelor, întâmplată în adunarea gen. ordinară dela 6 Februarie a. c.

„*Însotirea de credit*” în Nucet. Inregistrat: În adun. gen. ordinară dela 28 Februarie a. c. a fost ales prezident-membru în direcțiune, investit cu drept de firmare Ioan Tatu Nr. 34 în locul lui Zacheiu Cosma.

„*Șincana*” în Șinca veche. Inregistrat: Emil Popu, ca membru în direcțiune, investit cu drept de firmare Șters: Ioan Fulicea.

„*Banca Poporală*” în Dej. Inregistrat: În adun. gen. ordinară dela 10 Ianuarie a. c. a fost ales membru în direcțiune, investit cu drept de firmare Dr. Iosif Boca, în locul lui Teodor Cotuțiu.

„*Jiana*” în Petroșeni. Inregistrat: În adunarea gen. extraordinară dela 21 Decembrie 1909 societatea aceasta a hotărât liquidarea. Licuidatori: Dr. G. Suci, Hateg; Ioan I. Lăpădatu, Orăștie; Dr. Nic. Olariu, Petroșeni; Atanase Bologa, Lupeni și Simion Suci, Petrilla.

„*Sătmăreana*” în Seini. Inregistrat: Alegerea lui Gustav Fassy ca membru în direcțiune. Direcțiunea a ales pe George Șuta, vice-prezident al ei.

„*Sebeșana*” în Caransebeș. Inregistrat: Modificarea §§ 23 și 46 din statute, întâmplată în adunarea generală dela 30 Ianuarie a. c.

„*Nera*” în Bozoviciu. Inregistrat: Modificarea §§ 19, 22, 52 și 63 din statute, întâmplată în adun. gen. dela 28 Februarie a. c.

„*Banca Poporală*” în Caransebeș. Inregistrat: Efta Biju și Ilie Socaciu, ca membri în direcțiune, investiți cu drept de firmare. Șters: calitatea de membri în direcțiune și firmanti a lui Petru Vălușescu, Filip Bria și Dumitru Rabagia.

Firme falite.

Goldstein Roza, comerciant în Lăpușul unguresc, tribunalul în Dej, anunțarea pretensiunilor până în 24 Maiu, liquidarea în 21 Iunie, alegerea comitetului în 24 Iunie a. c.

Zagroczyky Ferencz, comerciant în Lugos, tribunalul în Lugos, anunțarea pretensiunilor până în 7 Maiu, liquidarea în 24 Maiu, alegerea comitetului în 27 Maiu a. c.

Tarisnyás Kristófné, comerciant în Gherla, tribunalul în Dej, anunțarea pretensiunilor până la 23 Maiu, liquidarea la 20 Iunie, alegerea comitetului în 23 Iunie a. c.

S u m a r.

Cauzele scumpetei. — Bilanțul societ. de asigurare „Transsylvania”. — Legea de asigurare. — Asigurarea creditului comercial, precum și alți rami noi de asigurare. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Comunicațiune*: Veniturile căilor ferate în 1909. — *Cronică*: Casa Rurală în România, Tezaurul politic al Ungariei în quart. III al anului 1909, Agenții poștale nouă. — *Bibliografie*: Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor-curente, Tovărășii de școlari, Apel către autorii de cărți didactice. — Din registrul firmelor. — Firme falite.

O domnișoară

cu praxă de bancă, caută post pe lângă un
salar convenabil.

Adresa la Redacțiunea noastră.

Nr. 104 (1-2)

„ZLĂGNEANA“, institut de credit în Zlagna (Zalatna).

CONCURS

Direcțiunea institutului de credit și economii „Zlăgneana“, societate pe acții în Zlagna, publică prin aceasta concurs pentru ocuparea postului de **director executiv**, cu termen de 15 Aprilie st. n. 1910.

Emolumentele sunt:

1. Salar anual K 1200 care după timpul de probă să ridice conform jurstărilor.

2. Tantiemă statutară de 4%.

Reflectanții vor dovedi că au oareșcare rutină în afacerile de bancă.

Postul e de a se ocupa imediat.

Cererile să se adreseze direcțiunii.

Zlagna, 31 Martie st. n. 1910.

Nr. 105 (1-1)

Direcțiunea.

O absolventă

de școală super. de comerț. cu examen de maturitate, care vorbește și scrie pe lângă limba maternă română, limbile maghiară și germană, știe mană mașina de scris și stenografă, caută post sub condiții modeste.

Adresa la Redacțiunea noastră.

Nr. 108 (1-3)

Societatea de asigurare „Dunărea“.

Fondată la 1867. ★ Fonduri de garanție K 33.928,000

— Centrala în Viena: —

◆◆ Agenturi generale în Sibiu și Brașov ◆◆

la

„Albina“ inst. de credit și de economii.

„Dunărea“ se ocupă cu:

Asigurări contra focului, a pagubelor de grindină, contra infracției (furt prin spargere), asigurări de sticle la galantare, de transport, precum și cu asigurări asupra vieții și de rente, sub cele mai culante premii și condițiuni. Asemenea se fac asigurări pentru cazuri de accidente prin societatea de asigurare pe acții „Danubius“ fondată sub egida societății „Dunărea“.

„ALBINA“, institut de credit și de economii, în Sibiu.

CONCURS.

La institutul nostru sunt de ocupat

două posturi de funcționari.

Dela reflectanți se cere:

1. Să dovedească cu atestat că au absolvat o școală sup. de comerț cu examen de maturitate.

2. Să aibă praxă bună în toate afacerile de bancă și în special în contabilitatea de bancă.

3. Să poseadă pe lângă limba maternă limbile maghiară și germană în vorbire și scriere și

4. Să fie deplin sănătoși și să aibă o conduită neexcepțională.

Ofertele cu arătarea pretensiunilor de salar etc. sunt a se înainta la direcțiunea institutului.

Prezentarea în persoană este dorită.

Nr. 103 (2-3)

Direcțiunea.

„PROGRESUL“, inst. de credit și econ., în Ilia-murăș.

CONCURS.

Escriem concurs pentru ocuparea postului de **practicant** la institutul de credit „Progresul“ în Ilia-Mureșană cu salar anual de Cor. 800.

Reflectanții la acest post au a-și înainta petițiunile la direcțiunea institutului în Marosillye în timpul cel mai scurt.

Ilia-Mur. (Marosillye), la 30 Martie 1910.

Nr. 104 (2-2)

Direcțiunea.

„IULIA“, institut de credit și economii în Alba-Iulia.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al 2-lea de **subcontabil** se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

1. Salar anual K 1200, care tot la 3 ani să urcă.

2. Tantiemă, în anul expirat a fost K 614.72.

3. Drept de pensie.

Doritorii de a ocupa acest post au a dovedi, că au absolvat școala comercială cu maturitate și că posed pe lângă limba română, încă cea maghiară și germană.

Alegerea se face provizorie pe un an, și în caz că va corespunde va fi denumit definitiv.

Competenții cu praxă vor fi preferiți.

Alba-Iulia, la 2 Aprilie 1910.

Nr. 106 (1-1)

Direcțiunea.

„TIMIȘIANA“, institut de credit și de economii, societate pe acții în Timișoara.

Publicațiune.

Adunarea generală a institutului nostru ținută la 17 Februarie 1910 a hotărît urcarea capitalului de fondare dela K 600.000 la suma de K 1.200.000 prin o nouă emisiune de 3000 acții à K 200 valoare nominală.

Pe baza acestei hotărâri și autorizațiuni primite dela adunarea generală, prin aceasta oferim acționarilor vechi spre cumpărare 3000 buc. acții nouă, pe lângă următoarele condiții:

1. Fiecare acționar vechiu are dreptul de a subscrie din noua emisiune atâtea acții, câte posedă din emisiunile anterioare.

2. Prețul unei acții nouă, pentru acționarii vechi, se fixează în suma de K 220, din cari K 200 se adaugă la capitalul social, iar K 20 se vor conta în favorul fondului general de rezervă.

3. Terminul de subscriere se fixează cu începere dela 15 Aprilie st. n. 1910 până la 15 Iunie st. n. 1910 incluzive, cu aceea restricțiune, că toți acei acționari, cari până la acest termin nu s'au declarat și nu au participat la subscriere, își pierd necondiționat dreptul lor de prioritate la subscriere.

Deodată cu declarațiunea de subscriere, acționarii sunt dator să depună acțiunile lor vechi, pentru cari optează și până la terminul de 15 Iunie st. n. 1910 să plătească la cassa institutului și prima rată din prețul de emisiune, iarăș sub urmări de pierdere a dreptului lor de opțiune.

Astfel acțiunile depuse la cassă se ștampilează cu nota de opțiune și imediat se restituiesc acționarilor dimpreună cu un titlu provizor de acții, în care se va introduce plățirea ratei prime și a tuturor ratelor următoare.

Pentru plățirea prețului de emisiune se fixează următoarele termene și rate și anume cu începere dela 15 Aprilie st. n. a. c. este a se solvi după fiecare acție:

I.	K 20	până la	15 Iunie	1910
II.	" 20	" "	15 Septemvrie	"
III.	" 20	" "	15 Noemvrie	"
IV.	" 20	" "	15 Ianuarie	1911
V.	" 20	" "	15 Martie	"
VI.	" 20	" "	15 Maiu	"

VII.	K 20	până la	15 Iulie	1911
VIII.	" 20	" "	15 August	"
IX.	" 20	" "	15 Septemvrie	"
X.	" 20	" "	15 Octomvrie	"
XI.	" 20	" "	15 Noemvrie	"

Fiecare acționar poate plăti deodată mai multe sau și toate ratele, înainte de termenele fixate aici.

4. Acțiunile nouă vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile, ce le posed acționarii vechi, cu începere dela 1 Ianuarie 1912, iar acțiunile, cari se vor achită în decursul anului 1910 se vor bucura de toate drepturile, precum și de dividendă anului 1911.

Până la acest termin subscrienții primesc 5% netto interese după sumele, ce s'au plătit în contul acțiilor nouă, dela plățire până la 31 Decemvrie 1910 respective 1911, din contră subscrienții, cari vor rămâne în restanță cu plățirea punctuală a ratelor, vor plăti la cassă 6% interese după sumele restante.

În lipsă de solvire a ratelor la termenele fixate, se aplică dispozițiunile §-ului 169 din legea comercială, în sensul căroră ratele deja solvite cad în favorul fondului de rezervă, iar acțiunile subscrise se declară de nimicite și în locul lor se emit noi titluri de acții pentru alți reflectanți.

5. După plățirea totală a prețului de emisiune, însă numai cu începere dela 1 Octomvrie 1910, se vor elibera acțiunile nouă.

6. Ce privește acțiunile, la cari acționarii vechi nu au optat până la terminul de 15 Iunie st. n. 1910, direcțiunea pe baza concluzului adunării generale din 17 Februarie 1910 le pune la dispozițiunea acționarilor institutului de credit „Ciacovana“, eventual la dispozițiunea acționarilor vechi cu prețul de K 250 per bucată, iar acțiunile rămase peste tot neoptate, se vor vinde și neacționarilor, însă numai cu prețul de K 270 per bucată.

Direcțiunea cu începere dela 15 Aprilie 1910 primește și pentru aceste acții însinuări de subscriere, fie din partea acționarilor vechi, fie din partea altora — însă fără nici un obligament pentru direcțiune.

Timișoara, la 23 Martie 1910.